

СТРАТЕГІЧНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
класичної гімназії Ужгородської міської ради
Закарпатської області

Прийнято
на засіданні педагогічної ради
протокол № 4 від 20.04.2018р.

Вступ	
Розділ 1. Призначення гімназії та засіб його реалізації.	
Розділ 2. Опис "моделі" випускника гімназії.....	
Розділ 3. Цілі та завдання освітнього процесу гімназії.....	
Розділ 4. Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій.....	
Розділ 5. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми.....	
Розділ 6. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми.....	

ВСТУП

Класична гімназія Ужгородської міської ради Закарпатської області здійснює свою діяльність на підставі ст.53 Конституції України, законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», постанов Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 №778 «Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад», «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 №766, з урахуванням вимог Концепції профільного навчання в старшій школі, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 11.09.2009 №854 «Про затвердження нової редакції Концепції профільного навчання у старшій школі», «Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу» ДСанПіН 5.5.2.008-01, Статуту Ужгородської класичної гімназії, та забезпечує одержання учнями загальної середньої освіти на рівні Державних стандартів.

Згідно з Статутом Ужгородська класична гімназія – загальноосвітній навчальний заклад II–III ступенів з профільним вивченням окремих предметів відповідно до напрямку навчання. Мова навчання – українська.

Розділ 1

Призначення гімназії та засіб його реалізації

Освітній простір Ужгородської класичної гімназії є інтегративним – і це його найголовніша ознака. Необхідна умова цього – зміна бачення змісту сучасної освіти, і тому всю систему навчання намагаємося переорієнтувати з надання знань, вмінь, навичок з окремих предметів, які, безумовно, необхідні людині в повсякденному житті, на систему знань про людину, природу, державу, суспільство, побудовану на єдності світу, єдності людини з їх наступним застосуванням для якомога повнішої особистісної самореалізації.

Жодне знання не набувається гімназистами заради самих знань чи оцінки – вони є життєво важливими компетенціями, з яких складається світогляд підростаючої особистості.

Філософія Ужгородської класичної гімназії полягає у тому, щоб сформуванати такий освітній простір, який дозволяє вільний розвиток усіх здібностей гімназистів, формує в них потребу всеосяжного культурного філософського погляду на життя.

Мета Ужгородської класичної гімназії: отримання учнями універсального цілісного сучасного знання, всебічний розвиток, виховання і соціалізація гімназистів, які усвідомлюють себе громадянами України, здатні до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, мають прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готові до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової й громадської діяльності та громадянської активності.

Місія Ужгородської класичної гімназії полягає в тому, щоб створити усі умови для розвитку учнів з урахуванням їх можливостей, пізнавальних інтересів і схильностей. Освіта, яку одержують гімназисти, повинна забезпечити їх самореалізацію сьогодні і в майбутньому. Гімназист, не залежно від його здібностей, реалізує своє право на успіх в житті, на максимальне розкриття власних здібностей, яке може запропонувати якісна

освіта. Гімназія прагне максимально адаптуватися до учнів з їхніми індивідуальними й творчими уподобаннями та здібностями. Намагається гнучко реагувати на соціокультурні зміни середовища. Головним підсумком такої двосторонньої діяльності гімназії покликана стати адаптація гімназистів до швидкоплинного життя, збереження особистості вихованця в різноманітних обставинах суспільного життя.

Головними цілями та завданнями діяльності гімназії є: пошук та відбір, розвиток природних позитивних нахилів, обдарувань, здібностей найбільш талановитих дітей; забезпечення учнів ґрунтовними знаннями з різних галузей науки; формування особистості, її активну громадянську позицію та професійні якості; готування до трудової й громадської діяльності, реалізації на практиці власної гідності та відповідальності за свої вчинки; надання можливості найбільш обдарованим гімназистам реалізувати індивідуальні творчі запити.

У відповідності до Статуту та чинного законодавства Ужгородська класична гімназія здійснює освітній процес відповідно до рівнів державних загальноосвітніх програм двох ступенів освіти:

II ступінь – базова загальна середня освіта;

III ступінь – повна загальна середня освіта.

Призначення кожного ступеня навчання визначається Типовим положенням про загальноосвітній навчальний заклад.

Основним засобом реалізації призначення гімназії є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм, що забезпечується через:

- розширення навчального часу у навчальному плані на предмети і курси, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальній, спортивній, художньо-естетичній, лідерській тощо);
- раннє пропедевтичне вивчення окремих предметів;

- надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу;
- оригінальну організацію навчальної діяльності, інтеграцію навчальної та поза навчальної діяльності;
- надання широкого спектру додаткових освітніх програм і послуг.

Освітні програми, реалізовані в Ужгородській класичній гімназії, спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- формування цілісної та усебічно розвиненої особистості, здатної до критичного мислення;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості, патріотизму з активною позицією та здатністю приймати відповідальні рішення;
- формування людини та громадянина, яка прагне змінювати та удосконалювати суспільство;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- вирішення завдань формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації тощо;
- формування в учнів інноваторських якостей, здатних змінювати навколишній світ та вчитися впродовж життя.

Розділ 2

Опис "моделі" випускника гімназії

Основою моделі компетентного випускника Ужгородської класичної гімназії, ми вважаємо, є модель життєвої компетентності особистості. Структура життєвої компетентності особистості складається з п'яти основних блоків компетенцій, а саме:

1. Компетенцій життєстійкості: компетенції здорового способу життя; психологічної стійкості; екзистенційні; життєва мужність.
2. Компетенцій життєздатності: компетенції творчості та новаторства, здійснення та реалізації життєвого вибору; самореалізації; життєпобудови.
3. Життєтворчих компетенцій: компетенція життєпізнання та самопізнання; життєпередбачення; життєвизначення; життєздійснення; життєорганізація та життєвдосконалення.
4. Функціональних компетенцій: навчатися впродовж життя; соціальної; комунікативної; інформаційної; політичної (політико-правової), полікультурних компетенцій.
5. Професійної компетенції, що визначає здатність і готовність до трудової, професійної діяльності, яка, в свою чергу, зумовлює соціальний статус та можливості особистості.

Отже, випускник Ужгородської класичної гімназії – це людина освічена, що самостійно здобуває знання, готова до прийняття морально виправданих рішень.

Наш випускник вміє усвідомлювати різноманіття життєвих цінностей (свобода, справедливість, честь, гідність, совість, права людини, співпраця, повага іншої особистості), особисту самоцінність. Вміє здійснювати вибір, жити й працювати в різновіковому колективі. Здатний планувати своє життя у відповідності з метою, приймати та виконувати (реалізувати) рішення. Має життєвий досвід діяльності в групі: під керівництвом, самостійно, в парі, з книгою, з документами, з приладами, з комп'ютером, з

іншими сучасними інноваційними технологіями тощо. Наш випускник – це вільна особистість. Особистість, що має високий рівень самосвідомості, громадянськості та самодисципліни. Така, що поважає себе, усвідомлює свою цінність та цінність іншої особистості, здатна нести відповідальність перед собою та суспільством. Гуманна особистість – проявляє милосердя, доброту, здатність до співпереживання, терпимість і доброзичливість. Готова надати допомогу, прагне до миру й розуміє цінність людського життя. Духовна особистість – має потребу до пізнання й самопізнання, рефлексії, має потребу в красі й спілкуванні. Творча особистість – наділена розвинутими здібностями, знаннями, вміннями, навичками, пізнавальним інтелектом. Практична особистість – знає основи комп'ютерної грамотності, професійної підготовки, має естетичний смак, гарні манери, знає й поважає Конституцію й закони країни, прагне до фізичної досконалості, є прихильником здорового способу життя.

Наш випускник характеризується рисами та чеснотами. Це: креативність, цікавість, критичне мислення, любов до навчання, мудрість, відвага, наполегливість, чесність, енергійність, любов, доброта, соціальний і емоційний інтелект, співпраця, справедливість, лідерство, вміння пробачати, скромність, розсудливість, самоконтроль, поцінування краси, вдячність, оптимізм, гумор і віра. Такі риси та чесноти випускника допомагають зосередити увагу всіх учасників освітнього процесу в Ужгородській класичній гімназії на важливості формування компетентностей учня інструментами кожного предмета, утверджуючи ідеї освіти, яка ґрунтується на формуванні характеру, а не на простому засвоєнні знань.

Розділ 3

Цілі та завдання освітнього процесу гімназії

Метою гімназійної освіти є різнобічний розвиток, громадянське виховання і соціалізація дитини, формування у неї навчальних, соціальних, загальнокультурних і предметних компетентностей, цінностей громадянського суспільства, особистісний розвиток учнів з орієнтацією на продовження навчання, формування креативності і критичного мислення, творчих здібностей, набуття життєвих компетентностей, необхідних для самовизначення й усвідомленого вибору подальшого життєвого шляху.

Основними цілями освітнього процесу в Ужгородській класичній гімназії є наступні:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту базової та повної загальної середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

Конкретними завданнями освіти у класичній гімназії є:

створення умов для ефективної навчально-пізнавальної діяльності учнів в інформаційно-освітньому середовищі з метою особистісного розвитку, набуття ключових і предметних компетентностей, пізнавального досвіду, формування світогляду і ціннісних ставлень до оточуючого світу, задоволення пізнавальних інтересів і потреб дитини, усвідомленого нею вибору подальшого життєвого шляху;

інтелектуальний, духовний, емоційний, фізичний, розвиток дитини, морально-етичне її виховання, формування основ природничо-наукового і гуманітарного світоглядів;

формування загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину, суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності, набуття соціального досвіду і культури спілкування та співпраці, навичок соціально-правової, екологічно доцільної і здоров'я зберезувальної поведінки;

розвиток основних умінь і навичок навчальної діяльності, компетентностей щодо вільного володіння українською мовою, спілкування однією з іноземних мов, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні і практичній діяльності;

формування підприємливості і здатності оцінювати правильність вибору, обґрунтовувати раціональність способу розв'язання проблем, приймати адекватні рішення в різноманітних життєвих ситуаціях, самостійно розв'язувати пізнавальні, організаційні та інші проблеми особистого життя;

виховання школяра як людини демократичної, відповідальної, патріотичної, з розвиненим естетичним і етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе;

громадянське, трудове, екологічне, виховання учнів;

формування ставлення учнів до освіти як важливої невід'ємної складової загальної культури людини;

збереження і зміцнення морального, фізичного і психічного здоров'я вихованців.

Розділ 5

Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Необхідною умовою формування компетентностей на думку педколективу гімназії є діяльнісна, тобто спрямованість навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей буде сприяти встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Основними формами організації освітнього процесу у гімназії є різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок, та ін..

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі,

брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки - «суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться лекційні та навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму, особливо у старшій школі.

Практичне заняття, експериментальні завдання, оглядова конференція, оглядова екскурсія – передбачають обговорення ключових положень вивченого матеріалу, реалізують міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу, припускають цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів.

Освітній процес в гімназії базується на нових підходах до навчання, які ґрунтуються на засадах педагогіки партнерства, співпраці між гімназистами та вчителями. Професійна свобода вчителя гімназії покладає на його плечі відповідальність, яка передбачає, зокрема, добір методів навчання відповідно до освітніх потреб різних учнів та фокусування на розвитку компетентностей для життя, вміння працювати з інформаційно-комунікаційними технологіями та природно інтегрувати їх в освітній процес, а також налагоджувати комунікацію з батьками. Зміна фокусу навчання у бік практики, інтерактивності та функціональності покладає відповідальність і на учнів, які, вільно висловлюючи свою позицію на уроці, вирішуючи пізнавальні завдання, співпрацюючи з однокласниками в команді, дбають за результат (не тільки за оцінку) у процесі навчання.

Розділ 6

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Адміністрація та педколектив гімназії як наслідок успішної реалізації освітньої програми мають наступні очікувані результати:

- якісний рівень навчальних досягнень учнів;
- позитивний імідж навчального закладу;
- впроваджена система компетентнісного навчання;
- в учнів сформовані ключові життєві компетентності;
- висока життєва адаптивна компетентність учнів.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти у гімназії складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Основними завданнями системи внутрішнього забезпечення якості освіти у гімназії є:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Особистісне спрямування освіти у гімназії зумовлює необхідність інтегровано оцінювати її якість в єдності індивідуальних характеристик особистості, педагогічних показників організації освітнього середовища і соціальних параметрів функціонування освітньої системи. За характером впливу на якість шкільної освіти у гімназії можуть використовуватися такі показники для її оцінювання:

- результативності (рівень навченості, вихованості, соціальної зрілості, спортивні досягнення);
- ефективності (економічна або соціальна, прийняття рішень, збереження здоров'я, рівень правопорушень);
- доцільності (досягнення поставлених цілей, упровадження засобів, психологічний супровід);
- оптимальності (сформованість цілісної системи освіти);
- розвитку (динаміка змін, креативність);
- забезпечення (ресурси, комп'ютеризація, матеріально-технічна база);
- потенційних можливостей (кадровий склад, підвищення кваліфікації).

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей гімназистів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та

		<p>коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння:здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення:критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні</p>

		<p>комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними</p>

	науках і технологіях	<p>пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та</p>

		<p>цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію,</p>

		<p>родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації</p>

		<p>результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	---

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

– організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>
---	--

Розділ 7

Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Обрана освітня програма реалізації змісту освіти у гімназії органічно поєднує навчання, виховання і розвиток дитини і будується на основі особистісно орієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів як єдиного системного утворення.

Відповідно до особистісно-орієнтованого підходу в центр освітнього процесу ставляться інтереси здобувача освіти. Освітній процес у гімназії передбачає гуманне суб'єкт-суб'єктне співробітництво всіх його учасників, діагностично-стимулюючий спосіб організації навчального пізнання, діялісно-комунікативну активність учнів, проектування індивідуальних досягнень в усіх видах пізнавальної діяльності, якомога повніше врахування особистих потреб в доборі змісту, методик і технологій навчання та оцінювання учнів.

Компетентнісний підхід передбачає досягнення нової якості результатів освітнього процесу шляхом його орієнтації на формування системи компетентностей особистості як її здатності до продуктивної діяльності у різноманітних навчальних і життєвих ситуаціях на основі здобутих знань, сформованих умінь, мотивів, усвідомлених ціннісних ставлень до світу, набутого пізнавального досвіду. Така система компетентностей характеризується насамперед міжпредметним змістом, готовністю людини до перетворювальних способів дій, креативної діяльності загалом.

Діялісний підхід зумовлює залучення учнів до різноманітних видів діяльності, що дозволяє їм успішніше оволодівати суспільним досвідом та, як наслідок, забезпечує соціальну активність особистості в суспільному житті. Він є системо-утворюючим елементом між компетентнісним і особистісно-орієнтованим підходами, об'єднуючи їх в єдине ціле.

На основі зазначених підходів у гімназії утверджується новий тип навчання – навчання інноваційне, яке на відміну від традиційного, націленого в

основному на освоєння і підтримку наявних здобутків цивілізації, формує особистість, здатну вносити інноваційні зміни в існуючу культуру й середовище, успішно розв'язувати проблемні ситуації, які постають як перед окремою людиною, так і перед суспільством.

Таке навчання передбачає постійне залучення учнів до активної навчально-пізнавальної діяльності, що характеризується інтенсивною багатосторонньою комунікацією суб'єктів діяльності, обміном інформацією, результатами діяльності учнів між собою і вчителем. Воно спонукає їх до ініціативності, творчого підходу та активної позиції у всіх видах зазначеної діяльності, передбачає не отримання, а здобування знань і вмінь, конструювання власного образу світу, формування ключових компетентностей самим учнем, що значно підвищує результативність освітнього процесу. Результати такого навчання полягають у значно глибшому й усвідомленому розумінні учнями сутності вивченого, сформованості умінь самостійно аналізувати і оцінювати інформацію, формулювати висновки, аргументовано відстоювати свої погляди, слухати інших, поважати альтернативну думку, працювати в групі, будувати конструктивні стосунки з її членами і визначати своє місце в ній.

Навчально-виховний процес у гімназії ґрунтується на запровадженні компетентнісно орієнтованих методик і технологій навчання та оцінювання результатів навчання, варіативності форм і методів навчання учнів, створенні інформаційно-освітнього середовища, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, яке враховує вікові і пізнавальні особливості дітей та їхні здібності, інтереси й освітні потреби.

Гімназія також вибудовує власне інформаційно-освітнє середовище, в якому провідна роль належить інформатизації загальної середньої освіти, широкому використанню інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі, формуванні ІКТ-компетентностей всіх суб'єктів освітнього процесу. Забезпечується широке впровадження технологій електронного дистанційного навчання.